

Nancy Friday

MOJ SKRIVNI VRTIČEK Ženske seksualne fantazije

KRT, Ljubljana 1992

186 str.

Imate seksualne fantazije in ste ženska? Če je tako, potem stavim, da o tem molčite. Ali pa ste o tem zagotovo trdno molčale, preden ste prebrale knjigo Nancy Friday o ženskih seksualnih fantazijah. Morda molčite še naprej. Toda zagotovo ne molčite več same sebi.

Res je, tudi moški svojih seksualnih fantazij ne obešajo na veliki zvon. Toda njihove fantazije in spolne podobe (so) že tako odzvanjajo(le) dovolj močno – v pornografiji, spolnem nasilju in zlorabah, umetnosti, reklamah, modi, šalah, v rekvizitih in izumih (moškosrediščne) kulture, nenazadnje, odmevale so v glavah in mednožjih njihovih žensk. O njih najbrž niso nikdar molčali – najmanj ne sami sebi. Če so molčali, v to niso bili prisiljeni.

Moškim kljub vsemu ni vselej uspelo skozi telo ženske prodreti (tudi) v njeno glavo. Vrtiček, na katerem je obdelovala svoje

domišljjsko polje, je bil visoko ograjen in skrbno varovan. Spolnost, ki se je odvijala v glavah žensk, ni bila skoraj taka kot v resnici, lahko je bila (in bila je, žal in ne-žal) boljša kot v resnici. Kakorkoli že, Slovenci in Slovenke smo končno preplezali zid tega skrivnega vrtička in ugledali Alice v čudežni deželi. Osupli, zgroženi, presenečeni ali potrjeni – zbirka ženskih miselnih seksualnih pustolovščin je odjeknila kot strel v tišini(o).

Katoliška cerkev uči, da seksualne fantazije pomenijo trpljenje, da so nevarne, greh, vir seksualnega nasilja, prekrškov in napačnega vedenja. "Grešnik" se mora zaradi "nečistih podob" sramovati in čutiti krivega ter fantazije po vsej sili zatreti. Nancy Friday in "njene" ženske, ki so spregovorile, razmišljajo (ali se vsaj sprašujejo) drugače.

Avtoričina skorajda zarotniška solidarnost, ki jo izžareva v spodbujanju in veri v seksualno osvobajanje žensk, je spodbudila in odprla zamašene kanale javnega govora o ženskih seksualnih fantazijah. Ugotovitve? Tu jih je nekaj.

Prvič. Mesto skrivnih romantičnih sanj(arjenj) v ženskem imaginariju vse bolj zasedajo (ali pa se jim pridružujejo) manj skrite seksualne fantazije. Osvobojenost od romantične fikcije in naracije ter moralnih zadržkov je (lahko) začetek svobode za seksualnost in rabo neposrednega seksualnega jezikovnega izrazja.

Kjer se seksualna fantazija prične, se morala konča. Vse poti od Rousseauja vodijo k M. de Sadu, pravi kontroverzna Camille Paglia. Tudi Nancyjine ženske so se odpravile na pot. Nekatere so prispele do samega de Sada, druge so se mu "nevarno" približale, spet druge so krenile po drugačnih poteh. Toda, res, vse so obrnile hrbet Rousseauju: ženske ne čakajo (več) na resnične in/ali imaginarne prince, da bi jih zasuli s sentimentalno nežnostjo in ro-

mantičnim besedjem, niti ne čakajo na spolnost samo. Priključijo si (ali pa se njihovemu samodejnemu pojavljanju zgolj prepustijo) slike živahnih, drznih, močnih, spreminjajočih se in kontrastnih barv. V tej raznobarvni fantazijski orbiti so raznoliki sateliti: moški ali ženska, odrasli ali malo mlajši, človek ali žival, partner, sorodnik ali tujec, z obrazom ali brez njega, eden, dva, trije, štirje ali kar cel stadion seksualnih partnerjev in opazovalcev. Neredko pa se pojavijo kar vsi, v različnih kombinacijah, ekipa.

Drugič. Družbene prepovedi in represija seksualnih potreb in želja ne izkoreninijo, pogosto jih (celo) intenzivirajo. Seksualni užitek, ki ga nudi fantazija, je (še) večji, ko se njena vsebina odvija kot (v) posmeh družbenim prepovedim in moralnim zadržkom. Poganstvo, ki ga je želelo izkoreniniti krščanstvo, cveti in se bohoti. Ženske se seksualno osvobajajo, naj se sliši še tako klišejsko.

Tretjič. Življenjska izkustva in /ali neizkustva sooblikujejo fantazije, fantazije spreminjajo, sooblikujejo in spodbujajo nova življenjska izkustva.

Četrtič. Odpravi eno obliko hierarhije in pojavila se bo druga. Za protitež. Kadarkoli poteka iskanje ali se doseže seksualna svoboda, je za ovinkom sadamozohizem, je prepričana C. Paglia. To, kar pritegne pozornost in primerjavo z navedeno mislijo, ni potreba "Nancyjine" aktivne članice ženskega gibanja po novi moški (seksualni) nadvladi, ampak njen komentar. Ženske, osvobojene izpod jarma moške prevlade, naj bi šele (za)hrepenele po moški prevladi v postelji. Gre tu za novo, svobodno izbrano, samodoločujočo in samo-definirano seksualnost? Za vrsto eksperimentiranja, preizkušanja lastne zmognosti soočanja in upravljanja seksualnih impulzov, užitka, (nasilnih) emocij, ki ni odvisno od družbenih prisil in kontrole? Je to

eksperimentalna, provokativna drža, iskanje meja? Izzivanje kot izraz in spodbuda osvobajanja ženske seksualnosti in emocionalnosti v kontekstu kontrolirane dekontrolizacije seksualnih impulzov in emocij druge polovice 20. stoletja (C. Wountas)? Ali pa gre zgolj za vsiljene domišljajske predstave, za poganjek, seksualno lovko patriarhalizma, samoprispevek žensk za njegovo ohranjanje? Skratka, pljunek na lastno žensko lice, kot bi zasikala prenekatera feministka? Morda imamo preprosto opraviti zgolj z dejstvom narave, ki je vselej relativno neodvisno, oziroma močnejše, od prisil kate-rekoli (tudi patriarhalne, seksistične) družbe.

Petič. Izpovedi potrjujejo medsebojno (duhovno) izoliranost žensk. Distanco, ki poraja občutke njihove edinstvenosti, izjemnosti v nenormalnem, nečistem, perverznem. Branje fantazij drugih žensk (še)le) pomaga pri tem, da identificirajo, (si) priznajo in izrazijo svoje lastne ter (obotavljajoče) opustijo samoobsodbe, občutke sramu in krivde.

Šestič. Toda povsem brez krivde pri ženskah vendar ne gre. Občutki krivde kljub vsemu vključajo tudi srca sodobne, seksualno osvobojene Eve. V "grešnici" se tu in tam prebudi glas Marije, nevarnost zahajanja v "hudičeve skrajnosti" se zmanjša. Polet na perutih, ki jih (še vedno) lepi in striže družba (v meni, v tebi), ima trd pristanek. Toda želja vedno znova vzleta.

Sedmič. Tedaj fantazijski svet grešnice Eve naseljujejo ne le Adami, ampak tudi druge Eve. Seksualno prebujene ženske (tiste bolj odkrito ženskoljubne in tudi tiste, ki so to manj odkrito ali le občasno ali pa to sploh niso) "gostijo" druge ženske v svojem fantazijskem svetu pogostejše, kot bi si (spodobno misleči) mislili. Iz različnih razlogov. Zaradi samskosti ali osamljenosti. Zaradi čustvene nezadovoljnosti in/ali sek-

sualne nezadovoljenosti v heteroseksualnem paru. "Fantazijske lezbijke" so tudi tiste, ki so zadovoljne, tiste, ki niso niti zadovoljne niti nezadovoljne (ali nezadovoljene), in spet tiste, ki imajo spolnost preprosto preveč rade. Skratka vse, ki jih ne ustavi niti tako močna pregrada, ki jo običajno, tudi v njihovem vsakdanjem življenjskem in (fizično) seksualnem svetu, predstavlja – spol.

Osmič. Seksualne fantazije se pojavljajo kot način ali oblika rasti. Kot spremni pojav spolnih dejanj fantazije intenzivirajo in dodatno stimulirajo seksualne aktivnosti. V najslabšem primeru (ali najboljšem, ko gre za spolno prikrajšanost) povzročijo golo potešitev spolnega nagona. Z vdajanjem fantazijam ženske odkrivajo svobodo, ki ni omejena s predsodki, dvojno moralo, modeli, z dvojnostmi – ni ločevanja med moralnim in nemoralnim, med moškim in ženskim, normalnim in nenormalnim, ženskam ustreznimi in neustreznimi hrepenenji in pričakovanji. Sprejemanje lastnih fantazij, in preko njih sprejemanje lastnih seksualnih potreb in želja, pomeni sprejemanje enega od izrazov sebe, jaza. Pomeni krčenje daljave, ki žensko ločuje od lastnega telesa, nje same in drugih. Kot poslušanje in neovirano izkušanje/"odfantaziranje" notranjih občutkov, želja, radosti prispevajo k duhovni rasti, k osvobojenosti od krivde in strahu. Je napredovanje k studentu, v katerem se napaja oslABLJENA (odvzeta in/ali nepriznana) moč. Preko fantazij se ženske lahko povežejo in zblížajo s tem, kar resnično so v danem trenutku oziroma razpoloženju. To jim omogoči, da spoznajo spremembe v odnosu do sveta ter v intimnih odnosih, ki se (povezano) dogajajo okoli njih in znotraj njih. Fantazije tako funkcionirajo kot vir samospoznavanja in afektivnih preferenc. Ženske pridobivajo vpogled v stanje lastnega celostnega (emo-

cionalnega, seksualnega, duhovnega in kognitivnega) osebnega razvoja. Fantazije in odprtost do (lastnega in partnerjevega) izrekanja prispeva k skupni rasti, k utrjevanju ali (p)oživitvi seksualnega sožitja in čustvenih razmerij. S fantazijami ženske resda tudi bežijo od (moških) partnerjev, pogosto pa se jim povsem na novo tudi približajo. Celo bežanje (fantaziranje o drugih osebah) je lahko – prebiramo – oblika, spodbuda ali izraz (najtesnejšega) čustvenega, predvsem pa (ponovnega) seksualnega zblížanja dveh oseb.

Branje, ki ne le odkriva in razkriva, ampak tudi poživi in pomiri. Ženske in moške.

Zdenka Šadl